

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет

**ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ, НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ, МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ,
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Ступінь вищої освіти – «Бакалавр»

Спеціальність – 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»

Освітня програма – «Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (німецька))»

Професійна кваліфікація – «Вчитель української мови і літератури, німецької мови та зарубіжної літератури»

Схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол № 3 від 23 березня 2022 р.

Схвалено на засіданні кафедри української літератури та
теорії літератури
Протокол № 3 від 22 березня 2022 р.

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики
Протокол № 3 від 18 березня 2022 р.

Схвалено на засіданні кафедри порівняльної педагогіки і
методики викладання іноземних мов
Протокол № 3 від 15 березня 2022 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.
Протокол № 2 від 25 березня 2022 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний екзамен з української мови, української літератури, зарубіжної літератури, німецької мови, методики навчання української мови, методики навчання української літератури, методики навчання зарубіжної літератури, методики навчання німецької мови призначений для бакалаврів денної форми навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (німецька))». Цей комплексний екзамен має на меті визначити здатність а) застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури, німецької мови та зарубіжної літератури, ефективні методи, традиційні та інноваційні освітні технології з урахуванням здобутків вітчизняного й міжнародного досвіду; б) здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української та німецької мов, української та світової літератури, аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації навчально-виховного процесу; в) осмислювати художню літературу як мистецтво слова, окреслювати культурологічну проблематику літературного твору, усвідомлювати специфіку української літератури в контексті світової з екстраполяцією на суспільні виклики; г) докритичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, світового) у галузі викладання української та німецької мов, української й зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів розв'язання проблем у навчально-виховному процесі; д) використовувати теоретичні й практичні знання з німецької мови та здійснювати фахову, науково-дослідницьку й викладацьку діяльність, формувати компетентності, необхідні для практики перекладу (із загальним розумінням базових понять перекладознавства).

Кваліфікаційний іспит є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти з ґрунтовної підготовки бакалаврів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складністю завдань. Цей екзамен охоплює основні питання теоретичного і практичного характерів, які спрямовані на виявлення зазначених компетентностей.

Білет складається з шести питань, чотири з них теоретичні, які відображають відповідно програмовий матеріал з української мови, української літератури, зарубіжної літератури та однієї з методик. П'яте і шосте завдання практичного характеру.

До складання цього кваліфікаційного екзамену допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану та програм з курсу, а також виконали усі науково-дослідні роботи (курсіві) з цих напрямів.

Для проведення кваліфікаційного екзамену організовується екзаменаційна комісія у складі голови та екзаменаторів (членів) комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року.

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Українська мова

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки про звукову будову мови. Звук як мінімальна одиниця мовлення. Класифікація голосних і приголосних звуків. Фонетичне членування мовленнєвого потоку: фраза, такт, склад, звук.
2. Основні поняття фонології. Фонема. Функції фонем. Принципи виокремлення фонем. Класифікація голосних та приголосних фонем. Модифікації фонем. Комбінаторні зміни (акомодація, асиміляція, дисиміляція, дієреза, протеза, епентеза, гаплогія). Історичні та позиційні чергування фонем.
3. Лексикологія в системі мовознавчих дисциплін. Предмет і завдання лексикології. Поняття лексеми. Лексичне значення (його типи), граматичне значення, фразеологічно пов'язане значення слова, синтаксично зумовлене значення слова.
4. Омонімія. Джерела виникнення омонімів, їх особливості. Принципи розмежування полісемії і омонімії. Класифікація омонімів (лексичні, лексико-граматичні, граматичні; повна і часткова омонімія).
5. Поняття про синоніми, критерії визначення синонімів. Класифікація синонімів (лексичні, граматичні, стилістичні). Поняття синонімного ряду, доміанти. Джерела синонімії.
6. Антонімія. Мовні та позамовні чинники виникнення антонімії. Ознаки антонімії. Класифікація антонімів. Явище енантіосемії.
7. Поняття про фразеологію як лінгвістичну дисципліну. Співвідношення фраземи і слова. Основні ознаки фраземи. Класифікації фразеологізмів. Джерела виникнення.
8. Предмет і завдання морфеміки. Поняття морфеми. Кореневі і афіксальні морфеми. Класифікація афіксів за місцем розташування в слові, функціями, формою, походженням. Морфемна структура слова. Основні зміни в морфемній структурі слова.
9. Словотвір як лінгвістична дисципліна. Основні поняття словотвору: твірна основа, словотворчий засіб, словотвірне значення, словотвірний тип. Способи словотвору сучасної української мови: морфологічний і неморфологічний (їх різновиди).
10. Морфологія як лінгвістична дисципліна: предмет, завдання, зв'язок з іншими мовознавчими науками. Принципи класифікації частин мови. Традиційна класифікація частин мови. Поняття про чотирикомпонентну (п'ятикомпонентну) систему частин мови. Явище переходу у системі частин мови.
11. Іменник у системі частин мови. Семантичні, морфологічні, словотвірні, синтаксичні ознаки іменника. Лексико-граматичні групи іменника (назви істот/неістот, осіб/неосіб, конкретні/абстрактні, речовинні/неречовинні, одиничні/неодиничні назви).
12. Граматична категорія відмінка іменника. Система відмінків в сучасній українській мові. Основні функції відмінків. Граматична категорія числа

іменника, її значення та засоби вираження. Іменники, що мають тільки форми однини (*singularia tantum*) або тільки форми множини (*pluralia tantum*). Залишки двоїни в сучасній українській мові.

13. Граматична категорія роду іменника. Засоби вираження категорії роду: лексичний, морфологічний, синтаксичний, словотвірний. Іменники спільного й подвійного роду. Визначення роду невідмінюваних іменників (іншомовних слів та абревіатур).
14. Місце прикметника в системі частин мови. Семантичні, морфологічні, словотвірні та синтаксичні ознаки виділення прикметника. Граматичні категорії прикметника. Семантичні групи прикметників: якісні, відносні, їх різновиди. Проміжні семантичні групи.
15. Місце числівника в системі частин мови. Морфологічні, синтаксичні словотвірні ознаки числівника. Семантичні групи числівників: означено-кількісні та неозначено-кількісні, їх види. Особливості сполучуваності числівників з іменниками.
16. Загальна характеристика дієслова як окремого морфологічного класу слів. Система дієслівних утворень у сучасній українській мові: особові форми, інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Семантичні, морфологічні, словотвірні та синтаксичні ознаки виділення дієслова.
17. Загально дієслівні (категорія виду /категорія родів дії; категорія перехідності/неперехідності) та часткові дієслівні (категорія способу як засіб вираження модальності, категорія часу, особи і числа) категорії.
18. Поняття частиномовного статусу службових слів. Визначальні ознаки службових слів: прийменників, сполучників, часток.
19. Словосполучення як синтаксична одиниця-конструкція (спільні та відмінні ознаки між словосполученням, з одного боку, та реченням і словом – з іншого). Семантико-синтаксичні відношення та синтаксичні зв'язки у словосполученні. Класифікація підрядних словосполучень за стрижневим словом, будовою.
20. Речення як синтаксична одиниця-конструкція. Структурні, семантичні та комунікативні ознаки речення. Поняття предикативності, модальності. Класифікація речень за метою висловлювання та емоційно-експресивним малюнком. Загальний огляд типів речень за структурою: двоскладні/односкладні, повні/неповні, поширені/непоширені, ускладнені/неускладнені.
21. Односкладні речення в сучасній українській мові, їх типи і різновиди. Особливості розмежування окремих різновидів односкладних речень (означено-особового і двоскладного неповного, інфінітивного і безособового).
22. Головні члени двоскладного простого речення (підмет, присудок), їх типи і способи вираження.
23. Другорядні члени речення (означення, додаток, обставина), їх типи і способи вираження.
24. Просте ускладнене речення в системі синтаксичних одиниць, його різновиди. Однорідні члени речення. Способи вираження однорідності. Особливості вживання сполучників сурядності при однорідних членах речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення.

25. Поняття про відокремлення. Загальні умови відокремлення. Засоби вираження відокремлення. Відокремлення другорядних членів речення в сучасній українській мові. Вставні та вставлені конструкції у сучасній українській мові. Семантичні групи вставних конструкцій. Пунктуація.
26. Складносурядне речення. Синтаксичний зв'язок та семантико-синтаксичні відношення у складносурядному реченні, засоби їх вираження. Поняття відкритої і закритої структур. Пунктуація у складносурядному реченні.
27. Складнопірядне елементарне речення. Структура складнопірядного речення: головні, пірядна частина. Класифікація складнопірядних речень: формально-граматична, логіко-граматична, структурно-семантична. Синтаксичний зв'язок у складнопірядному реченні, засоби його вираження. Розмежування сполучників і сполучних слів.
28. Складнопірядні речення одночленної (нерозчленованої) структури: складнопірядні з пірядним означальним, з'ясувальним, способу дії, місця і часу (за умови, якщо в головній частині є співвідносні слова).
29. Складнопірядні речення двочленної (розчленованої) структури: складнопірядні з пірядними обставинними (їх різновиди). Поняття про неелементарне складнопірядне речення: однорідна, неоднорідна і послідовна пірядності.
30. Безсполучникове складне речення. Засоби вираження синтаксичного зв'язку у складному безсполучниковому реченні. Складне безсполучникове речення з однотипними і різнотипними частинами та семантико-синтаксичні відношення у таких реченнях.

Українська література

Українська усна народна творчість

1. Пісня як жанр фольклору. Пісні літературного походження.
2. Казки і легенди як жанри фольклору.

Давня українська література і ХУІІІ ст.

1. Патріотизм та героїка «Слово о полку Ігоревім».
2. Історичне значення і літературні особливості найдавніших літописів Київської держави та пізніших козацьких літописів.
3. Григорій Сковорода. Літературна творчість.

Українська література ХІХ ст.

1. «Енеїда» І. Котляревського та її значення для української культури.
2. Основні школи та специфіка творчості українських романтиків.
3. Періодизація життя та творчості Тараса Шевченка. Ранній період творчості (до 1847 р.).
4. Творчість Т. Шевченка періоду заслання і періоду після заслання (з 1847 до 1861 р.). Філософська та релігійна проблематика.
5. Значення творчості І. Нечуя-Левицького для розвитку української літератури. Повісті «Микола Джеря», «Кайдашева сім'я», «Хмари», історичний роман «Князь Вишневецький».

6. Проблематика і натуралістичні аспекти роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» П. Мирного.

Українська література кінця XIX- початку XX ст.

1. Біографія Івана Франка. Еволюція його світогляду. Формально-стильова та ідейна різноманітність поезії І. Франка.
2. Художнє відображення соціально-психологічних, політичних і моральних проблем у прозі Івана Франка. Типовість образів та їх індивідуалізація в романі «Перехресні стежки».
3. Модерністична специфіка прози М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Стефаника і В. Винниченка.
4. Неоромантична характеристика творчості Лесі Українки. Ідеї, мотиви стилю.

Українська література XX ст.

1. Розстріляне Відродження: ідеї, дух, трагедія талантів. Основні представники (М. Хвильовий, В. Підмогильний, М. Куліш, М. Зеров, Г. Косинка та ін.).
2. Микола Хвильовий. Загальна характеристика творчості. Ідейна еволюція письменника.
3. Неоромантична творчість письменників-вісниківців: Є. Маланюк, Л. Мосендз, Ю. Липа, О. Ольжич, О. Теліга, Ю. Дараган, Ю. Клен. Ідеї, естетичні засади, місце в історії літератури.
4. Вісниківські концепти і націософія поезії Євгена Маланюка (збірки «Стилет і стилос», «Гербарій», «Земля й залізо», «Земна Мадонна», «Перстень Полікрата»).
5. Українська радянська література як «корозія талантів». Метод соцреалізму. Основні представники (П. Тичина, М. Рильський, А. Малишко, Ю. Яновський, М. Стельмах, О. Гончар).
6. Ідейно-естетичні особливості прозової творчості О. Турянського, І. Багряного, У. Самчука, В. Барки.
7. Шістдесятництво як літературне й суспільне явище, його течії та основні представники (В. Симоненко, Л. Костенко, Д. Павличко, І. Драч, Б. Олійник та ін.).
8. Ліна Костенко. Поетичні та прозові твори. Романи «Маруся Чурай», «Берестечко». Своєрідність поетичного стилю і вершинні здобутки творчості Л. Костенко.
9. Дисидентство в українській літературі та суспільному житті 60-80-х років. Творчість (В. Стуса, І. Світличного, З. Красівського, Ігор та Ірина Калинці).
10. Специфіка літературної творчості у 1980-х рр. (В. Герасим'юк, Ю. Андрухович, І. Малкович, О. Лишега).
11. Специфіка літературного процесу періоду Незалежності. Основні течії і представники (В. Медвідь, Є. Пашковський, М. Матіос, Г. Пагутяк, С. Жадан, І. Павлюк).

Теорія літератури

1. Поняття літератури як виду мистецтва. Літературні роди, види, жанри.
2. Ідея (сутність) мистецтва. Основні критерії художності.
3. Чотирирівнева макроструктура літературного твору: зовнішня форма, внутрішня форма, зміст і сенс.
4. Основні стилі і напрями в історико-літературному процесі, їхня характеристика (на вибір).

Зарубіжна література

1. Ідейно-художній зміст «Іліади» Гомера.
2. «Дафніс і Хлоя» Лонга як типовий зразок грецького роману.
3. Давньогрецький театр як явище культури. Есхіл – «батько» давньогрецької трагедії.
4. Поняття про середньовічну релігійну літературу та роль Біблії у її формуванні.
5. Причини виникнення середньовічної міської літератури та її стиль. Сатиричні і дидактичні жанри міської літератури. Середньовічна драма. Лірика середньовічних міст.
6. Роман Мігеля де Сервантеса у контексті іспанського Відродження.
7. Вільям Шекспір: драматична та сонетна творчість. Шекспірівське питання.
8. Загальна характеристика бароко як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі філософської драми Кальдерона «Життя – це сон»).
9. Загальна характеристика класицизму як літературного напрямку XVII ст. (на прикладі комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич»).
10. Втілення художньо-естетичних принципів класицизму в творчості драматургів (на прикладі творів П. Корнеля «Сід» або Ж. Расіна «Федра»).
11. Просвітництво як ідейний рух, визначити комплекс його ідей, основні ознаки всесвітньої літератури цієї доби. «Робінзон Крузо» Д. Дефо як реалістичний просвітницький роман.
12. Ідейно-художні особливості творчості Вольтера. Загальна характеристика філософської повісті «Простак».
13. Особливості німецького романтизму. Творчість Е.Т.А. Гофмана.
14. Особливості англійського романтизму. Творчість Дж. Байрона.
15. Особливості французького романтизму. Творчість В. Гюго.
16. Особливості польського романтизму. Творчість А. Міцкевича.
17. Специфіка англійського реалізму та її втілення у творчості Ч. Діккенса (на матеріалі творів за вибором студента).
18. Ідейно-художня своєрідність французького реалістичного роману (на матеріалі творів Стендаля або О. де Бальзака – за вибором студента).
19. Специфіка американського реалізму та творчість Марка Твена (на матеріалі романів «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна»).
20. Поняття символізму. Творчість А. Рембо.
21. Драма-феєрія М. Метерлінка «Синій птах».
22. Філософсько-естетична та моральна проблема роману «Портрет Доріана Грея» О. Вайлда.
23. Особливості творчості Рільке. Р.М. Рільке й Україна.
24. Філософія та естетика модернізму.

25. Концепція світу і людини та їх реалізація в творчості Ф. Кафки.
26. Етичний, естетичний та філософський зміст казки А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц».
27. Філософська проблематика роману Альбера Камю «Чума».
28. Філософія роману В. Голдінга «Володар мух».
29. «Театр абсурду» Особливості світосприйняття письменників-абсурдистів та їх відображення в структурі нової драми.
30. Своєрідність філософського роману Айріс Мердок «Чорний принц».

Методика навчання української мови

1. Основні концептуальні засади мовної освіти в Україні, найголовніші завдання. Змістові лінії чинної програми з української мови. Структурування програми. Наступність у вивченні української мови. Основні аспекти.
2. Типи уроків української мови, їхня структура, класифікація (аспектні уроки, уроки розвитку зв'язного мовлення), їхні структурні варіанти. Види навчальної роботи. Комбіновані уроки. Структура комбінованого уроку. Нестандартні уроки. Позакласна робота. Використання онлайн-технологій.
3. Методика навчання орфографії, орфоєпії та графіки. Особливості вивчення фонетики в умовах діалектного оточення та в ситуації білінгвізму. Блокове компонування програмового матеріалу. Формування орфографічних та пунктуаційних навичок на уроках української мови.
4. Формування лексичних понять на уроках української мови. Шляхи збагачення лексичного словника. Лінгводидактична поетапність у вивченні лексикології. Мета вивчення фразеології, труднощі засвоєння фразеологічних одиниць. Активний і пасивний фразеологічний мінімум.
5. Місце морфології в шкільному курсі української мови. Особливості вивчення самостійних та службових частин мови. Труднощі у вивченні тем з морфології (стисло проілюструвати одну із тем – на вибір). Проблемний підхід. Принципи навчання морфології. Схема морфологічного аналізу різних частин мови.
6. Місце синтаксису в шкільному курсі української мови. Формування в учнів синтаксичних понять. Методика вивчення словосполучення. Синтаксис простого речення. Схема аналізу простого речення.
7. Синтаксис складного речення. Структурно-схематична класифікація складнопідрядних речень, її шкільний варіант. Послідовність аналізу складного речення в школі. Удосконалення пунктуаційних навичок під час вивчення синтаксису.
8. Стилїстика в шкільному курсі української мови, вивчення рідної мови на стилістичній основі. Роль стилістичних вправ у формуванні мовленнєвих умінь та становлення гармонійної мовленнєвої особистості. Основи лінгвістики тексту.
9. Лінгвістичні засади курсу риторики. Роди і жанри красномовства. Система уроків з риторики в 10-11 класах загальноосвітньої школи. Формування мовленнєвої майстерності.

10. Діагностика навчальних досягнень учнів на уроках рідної мови. Форми контролю (диктант, переказ, творча робота тощо). Тестування як інноваційна та найбільш оптимальна форма контролю, види тестів, вимоги до завдань тестового характеру. ЗНО з української мови. Структура тестового зошита.

Методика навчання української літератури

1. Проблеми й перспективи розвитку методики української літератури на сучасному етапі.
2. Учитель літератури та вимоги до нього. Підготовка вчителя до уроку.
3. Сучасний урок літератури в школі, його особливості. Інтерактивні технології.
4. Види та структурні типи уроків української літератури.
5. Шляхи аналізу художніх творів на уроках української літератури.
6. Особливості вивчення епічних, поетичних (ліричних), драматичних творів.
7. Вивчення мови художнього твору на уроках літератури.
8. Аналіз образної системи художнього твору. Аналіз образів персонажів.
9. Аналіз змісту і сенсу художнього твору. Проблемно-тематичний тип аналізу.
10. Факультативні заняття з української літератури.

Методика навчання світової літератури

1. Методика викладання світової літератури як наука, її складові частини й джерела розвитку. Головні етапи розвитку методики світової літератури як науки.
2. Поняття про методи, прийоми та види навчальної діяльності учнів на уроці літератури. Класифікація методів опанування літератури (за М. Кудряшовим). Фактори, що обумовлюють вибір методів навчання.
3. Культурологічний та компаративний типи уроків зарубіжної літератури.
4. Вимоги до сучасного уроку зарубіжної літератури. Структура плану-конспекту уроку літератури. Схема аналізу уроку літератури.
5. Аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури. Відмінність шкільного аналізу художнього твору від літературознавчого. Основні принципи шкільного аналізу художнього твору зарубіжної літератури.
6. Особливості вивчення епічних творів зарубіжної літератури. Пріоритетні методи, прийоми та види навчальної діяльності при вивченні епічних творів.
7. Особливості вивчення ліричних творів зарубіжної літератури. Пріоритетні методи, прийоми та види навчальної діяльності при вивченні ліричних творів.
8. Особливості вивчення драматичних творів зарубіжної літератури. Пріоритетні методи, прийоми та види навчальної діяльності при вивченні драматичних творів.

9. Особливості вивчення життя і творчості письменника в старших класах. Головні завдання, основні форми та методичні прийоми вивчення біографії письменника у старшій ланці загальноосвітньої школи.
10. Формування теоретико-літературних понять на уроках зарубіжної літератури. Головні завдання вивчення теоретико-літературних понять у середній школі та їх місце у навчальних програмах. Методичні варіанти вивчення теоретико-літературних понять.

Методика навчання німецької мови

1. Die Bildung der phonetischen Kompetenz der Schüler im Deutschunterricht.
2. Die Bildung der grammatischen Kompetenz der Schüler im Deutschunterricht.
3. Die Bildung der lexikalischen Kompetenz der Schüler im Deutschunterricht.
4. Das Übungssystem für die Bildung der deutschsprachigen Kompetenz im Hörverstehen.
5. Die Bildungswege der kommunikativen Kompetenz im Lesen der deutschen Texte.
6. Die Methode der Anwendung von verschiedenen Arten der Dialoge im Deutschunterricht.
7. Die Bildung der kommunikativen Kompetenz im monologischen Sprechen.
8. Arten des Schreibens und die Methode ihrer Anwendung im Deutschunterricht.
9. Unterrichtsarten. Die Planung des Deutschunterrichts.
10. Die Bildungsmethode der kommunikativen Kompetenz in der außerunterrichtlichen Arbeit.

Перелік комунікативних ситуацій з практичного курсу німецької мови

1. **Die BRD auf der Landkarte: Besonderheiten der geographischen Lage und des staatlichen Aufbaus.** (Sie sind als Geographielehrer in einer Schule tätig. Ihre heutige Stunde ist dem Thema "Deutschland" gewidmet. Was würden Sie Ihren Schülern über die Besonderheiten der geographischen Lage und des staatlichen Aufbaus Deutschlands erzählen?)
2. **Bedeutendste Industrie- und Kulturstädte der BRD.** (Ihr Freund plant einen kurzen Aufenthalt in der BRD. Welche Städte Deutschlands würden Sie ihm zu besuchen empfehlen? Warum?)
3. **Berlin und seine Anziehungspunkte.** (Sie besuchen Ihren kranken Freund zu Hause. In seiner Abwesenheit haben Sie das Thema "Berlin und seine Anziehungspunkte" behandelt. Was erzählen Sie ihm?)
4. **Sitten und Gebräuche des deutschen Volkes.** ("Andere Länder – andere Sitten", sagt der Volksmund. Was haben Sie während des Erlernens der deutschen Sprache über die Feste erfahren, die in vielen deutschsprachigen Ländern gefeiert werden.)
5. **Sitten und Gebräuche des ukrainischen Volkes.** (Was wissen Sie über traditionelle Feste des ukrainischen Volkes? Unterrichten Sie Ihren deutschen Freund darüber.)

6. **Die Ukraine: geographische Lage, Landschaft und staatlicher Aufbau.** (In den Sommerferien möchten Sie Ihren Brieffreund aus Deutschland in Ihre Heimat einladen. Wie würden Sie ihm die geographische Lage der Ukraine, ihre Landschaften beschreiben? Vergessen Sie nicht, dass sich Ihr Freund besonders für Politik interessiert. Was können Sie ihm über den staatlichen Aufbau der Ukraine mitteilen?)
7. **Metropole am Dnipro: Zeuge der Vergangenheit und Beispiel des modernen europäischen Lebensstils.** (Ihre Kommilitonen möchten über Ihren Aufenthalt in Kyjiw, Ihre Ausflüge in dieser Metropole am Dnipro erfahren. Was würden Sie Ihnen über Kyjiw als Zeugen der Vergangenheit und Beispiel des modernen europäischen Lebensstils erzählen?)
8. **Die Verfassung der Ukraine. Grundrechte und Pflichten der Bürger der Ukraine.** (Erzählen Sie einem Gast aus Deutschland über die Verfassung der Ukraine. Welche Grundrechte und Pflichten werden dem ukrainischen Staatsbürger gewährleistet?)
9. **Taras Ševčenko – „...ein Bauernsohn, der zum Fürsten im Reiche der Geister geworden ist“.** (Ihr Brieffreund aus der Schweiz, der Ukrainisch studiert, erkundigt sich nach dem berühmtesten ukrainischen Schriftsteller Taras Ševčenko. Erzählen Sie ihm über diesen „Bauernsohn, der zum Fürsten im Reiche der Geister geworden ist“.)
10. **Iwan Franko als Riese im Bereich des Geistes und der Tätigkeit.** (Berichten Sie über Iwan Franko. Warum hält man ihn für einen Riesen im Bereich des Geistes und der Tätigkeit?).
11. **Deutsches und ukrainisches Bildungswesen im Vergleich.** (Was haben das deutsche und ukrainische Bildungswesen gemeinsam? Was ist unterschiedlich? Welches Bildungssystem halten Sie in den modernen Zeitverhältnissen für mehr lebensfähig?)
12. **Die Rolle der Fremdsprachen im Leben der Menschen.** (Warum sind Fremdsprachen wichtig? Warum muss man Fremdsprachen lernen? Bringen Sie wichtige Argumente für das Fremdsprachenlernen vor.)
13. **Schulpädagogik und Lehrerberuf.** (In diesem Semester haben Sie Ihr Schulpraktikum gehabt. Wie schätzen Sie die ukrainische Schulpädagogik ein? Was ist das Wichtigste am Lehrerberuf?)
14. **Einkäufe. Kaufen als Droge.** (Bald haben Sie Ferien. Sie möchten verreisen. Für die Reise brauchen Sie einige Sachen, darum gehen Sie einkaufen. Wie kaufen Sie ein? Nach Preis? Nach Qualität? Nach Image eines Produktes? Sind Sie für Kaufsucht anfällig?)
15. **Sport treiben – gesund bleiben.** (Ihre deutsche Freundin hat Ihnen erzählt, dass sie viel Zeit in einem Fitness-Studio verbringt, um fit und gesund zu bleiben. Sie fragt, ob Sie auch so ein Fitness-Studio besuchen und was Sie dazu meinen.)
16. **Das Leben in der Großstadt.** (Was bedeutet das Wohnen in einer Großstadt? Welche Vor- und Nachteile bietet das Wohnen in der Großstadt? Bringen Sie wichtige [Argumente für und gegen Großstadt](#)leben vor.)
17. **Bücher in unserem Leben.** (Lesen Sie gern? Kann man Sie eine Leserratte nennen? Welche Bücher lesen Sie besonders gern?)

18. **Die Rolle der Kunst im Leben der Menschen.** (Erzählen Sie über die Rolle der Kunst in Ihrem Leben. Welche Kunstarten appellieren an Ihre Gefühle besonders stark? Warum?)
19. **Unvergessliche Eindrücke von einem Theater- oder Museumbesuch.** (Sie waren im Theater / Museum. Erzählen Sie zu Hause alles über diesen Besuch).
20. **Umweltfreundlich leben: Wo ist der Ausweg?** (Was bedeutet umweltfreundlich leben? Leben Sie umweltfreundlich? Welche Umweltprobleme sind am schwersten zu lösen? Wie kann man die globale Umweltkatastrophe vermeiden?)
21. **Möglichkeiten der Freizeitgestaltung.** (Sehr wichtig für das gesunde Leben sind die richtige Erholung und Freizeitgestaltung. Was verstehen Sie darunter? Welche Möglichkeiten der Erholung und Freizeitgestaltung gibt es in unserem Land? Was haben Sie für kommende Ferien vor?)
22. **Der Appetit kommt beim Essen. Essgewohnheiten der Deutschen und Ukrainer.** (Vor einer Woche sind Sie aus Deutschland gekommen. Alle Familienmitglieder sitzen am Mittagstisch und sind darauf gespannt, was Sie ihnen diesmal über Essgewohnheiten der Deutschen erzählen. Befriedigen Sie ihre Neugier.)
23. **Was bedeutet gesund leben? Führen Sie eine gesunde Lebensweise?** (Was man machen muss, um gesund zu bleiben? Was bedeutet gesund leben? Muss man wirklich gesund leben oder einfach das Leben genießen? Führen Sie eine gesunde Lebensweise?)
24. **Mit Komfort wohnen. Was ist besser: eine Wohnung im Hochhaus oder ein Privathaus auf dem Lande?** (Sie haben Ihren Verwandten und Bekannten noch nicht mitgeteilt, wie Sie sich eingerichtet haben. Rufen Sie sie an und informieren Sie sie über Ihre neuen Wohnverhältnisse. Wie meinen Sie, ist es besser, eine Wohnung in einem Hochhaus zu beziehen oder in einem Privathaus auf dem Lande zu wohnen?)
25. **Medizinische Betreuung. Beim Arzt.** (Einige Menschen haben kein Vertrauen zur Medizin, andere dagegen laufen aus jedem Anlass in die Poliklinik. Sind Sie für eine Selbstbehandlung oder muss man jedes Mal, wenn man krank ist, den Arzt konsultieren? Beschreiben Sie Ihre letzte ärztliche Behandlung.)
26. **Welt der Gefühle.** ("Positive Gedanken – das ist eine gute Waffe gegen die Macht der schlechten Gefühle!" Was ist damit gemeint? Auf welches Gefühl würden Sie nie im Leben verzichten? Welche Gefühle sind Ihnen ganz fremd?)
27. **Das Äußere und der Charakter des Menschen. Der Mensch, den ich bewundere.** (Kennen Sie sich im menschlichen Charakter gut aus? Wie soll der Junge (das Mädchen) Ihres Traums sein – seine (ihre) Charaktereigenschaften und sein (ihr) Aussehen? Was ist für Sie am bedeutendsten?)
28. **Medienlandschaft der modernen Gesellschaft. Das Fernsehen: pro et contra.** (Was gehört zur Medienlandschaft der modernen Gesellschaft? Ihr Freund meint, das Fernsehen spiele eine wichtige Rolle im Leben jedes Menschen. Erklären Sie ihm, dass das Fernsehen nicht nur Vor-, sondern auch mehrere Nachteile hat.)
29. **Technischer Fortschritt: Computer, Handy.** (Sind Sie der Meinung, dass technischer Fortschritt nicht immer menschlicher Fortschritt bedeutet? Welche Einwände werden manchmal gegen Computer / Handy vorgebracht und was

halten Sie davon? Sind das neue Unterhaltungsquellen oder unentbehrliche Bestandteile des modernen Lebens?)

30. **Das Internet.** (Das Internet macht alles möglich. Erklären Sie, was man darunter versteht? Ist das Internet Retter oder Killer? Kann man die Internetsucht als Krankheit unserer Zeit bezeichnen?)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Кожний випускник традиційним способом вибирає білет, в який включено теоретичні запитання та практичні завдання.

Підготовка до відповіді на питання білету триває 30 хвилин, після чого студент приступає до відповідей.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ

за результатами **кваліфікаційного екзамену:**

українська мова, українська література, зарубіжна література, німецька мова, методика навчання української мови, методика навчання української літератури, методика навчання зарубіжної літератури, методика навчання німецької мови.

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»

Освітня програма: «Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (німецької)»

1. Теоретичне питання з української мови – 15 балів.
2. Теоретичне питання з української літератури – 20 балів.
3. Теоретичне питання із зарубіжної літератури – 15 балів.
4. Питання з методики навчання (української мови, української літератури, зарубіжної літератури, німецької мови) – 15 балів.
5. Комунікативна ситуація – 20 балів.
6. Практичне завдання з української мови – 15 балів.
- 7.

Переведення балів в оцінку:

Сумарна оцінка (у балах)	Екзаменаційна оцінка	Сумарна оцінка (у балах)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	„відмінно”	90-100	A
75-89	„добре”	82-89	B
		75-81	C
60-74	„задовільно”	67-74	D
		60-66	E
0-59	„незадовільно”	35-59	FX
		0-34	F

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Українська мова

1. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології : [монографія] / М. Ф. Алефіренко. – Х. : Вища шк., 1987. – 133 с.
2. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови / С. П. Бевзенко. – Ужгород : Закарпат. обл. вид-во, 1960. – 415 с.
3. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис : [навч. посіб.] / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – 270 с.
4. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови / С. П. Бевзенко. – К., 1991. – 231 с.
5. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія : [підручник] / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.
6. Бойко В. М. Граматика української мови : Морфеміка. Словотвір. Морфологія : [навч. посіб.] / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко. – К. : Академвидав, 2014. – 248 с.
7. Бондар О. І. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : [навч. посіб.] / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К. : Академія, 2006. – 368 с.
8. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : [підручник] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
9. Вихованець І. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / Іван Вихованець. – К. : Наук. думка, 1988. – 255 с.
10. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська. – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.
11. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис : [підруч.] / О. Т. Волох, М. Т. Чемерисов, Є. І. Чернов. – 2-е вид., переробл. і допов. – К. : Вища шк., 1989. – 334 с.
12. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфоноло-гія / В. О. Горпинич. – К. : Вища шк., 1999. – 207 с.
13. Горпинич В. О. Морфологія української мови / В. О. Горпинич. – К. : ВЦ “Академія”, 2004. – 336 с.
14. Гуйванюк Н. В. Сучасна українська літературна мова. Син-таксис : Лабораторний практикум : [навч. посіб.] / Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1989. – 254 с.
15. Дудик П. С. Стилїстика української мови : [навч. посіб.] / П. С. Дудик. – К. : Академія, 2005. – 368 с.
16. Дудик П. С. Синтаксис української мови : [підруч.] / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 384 с.
17. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. – К. : Вища шк., 1972. – Ч. 1. – 402 с.
18. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 1996. – 435 с.
19. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
20. Історія української мови : Морфологія / С. П. Бевзенко, А. П. Грищенко, Т. Б. Лукінова та ін. – К. : Наук. думка, 1978. – 539 с.
21. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови : [навч. посіб.] / М. У. Каранська. – К. : Либідь, 1995. – 287 с.
22. Клименко Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови / Н. Ф. Клименко. – К. : ІЗМН, 1998. – 182 с.
23. Клименко Н. Ф. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. – К., 1998. – 161 с.

24. Коструба П. П. Фонетика сучасної української літературної мови / П. П. Коструба. – Ч. I. – Львів, 1963.
25. Курс сучасної української літературної мови. Т. 2. Синтаксис : [навч. посіб.] / за ред. Л. Булаховського. – К. : Рад. шк., 1951. – 408 с.
26. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : [навч. посіб.] / М. В. Леонова. – К. : Вища шк., 1983. – 264 с.
27. Плиско К. М. Синтаксис української мови із системою орієнтирів для самостійного вивчення / К. М. Плиско. – Х. : Основа, 1992. – 149 с.
28. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2010. – 328 с.
29. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання / І. І. Слинько, М. Ф. Кобилянська, Н. В. Гуйванюк. Синтаксис сучасної української мови : Проблемні питання. – К. : Вища шк., 1994. – 670 с.
30. Словотвір сучасної української літературної мови / [за ред. М. А. Жовтобрюха]. – К. : Наук. думка, 1979. – 407 с.
31. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К., 1969.
32. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К., 1969. – 583 с.
33. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / [за заг. ред. І. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1972. – 515 с.
34. Сучасна українська літературна мова. Лексика / За заг. ред. І. К. Білодіда. – К., 1973.
35. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Плющ]. – К. : Вища шк., 1994. – 414 с.
36. Сучасна українська літературна мова / [за ред. О. Пономарева]. – К. : Либідь, 2005. – 488 с.
37. Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис : [підручник] / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. – К. : Знання, 2010. – 374 с.
38. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис : [підручник] / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. – К. : Знання, 2013. – 238 с.
39. Сучасна українська літературна мова : Морфологія : [підруч.] / Л. А. Алексієнко, О. М. Зубань, І. В. Козленко. – К. : Знання, 2013. – 524 с.
40. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоєпія, графіка, орфограм-фія : [навч. посіб.] / Н. І. Тоцька. – К., 1995. – 151 с.
41. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : [навч. посіб.] / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.
42. Українська мова: Енциклопедія. – 3-є вид., випр. і доп. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. Бажана, 2007. – 856 с.
43. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 406 с.

Історія української літератури

1. Білоус П. Історія української літератури XI – XVIII ст. : [навч. посіб.] / П. Білоус. – К. : ВЦ “Академія”, 2009. – 424 с.
2. Возняк М. Історія української літератури : У 2-х кн. / М. Возняк. – Кн. 1. – Львів: Світ, 1992. – 696 с.; Кн. 2. – Львів : Світ, 1994. – 560 с.
3. Гнідан О. Історія української літератури XIX століття (70 – 90-ті роки) : У 2-х кн. : [підручник] / О. Гнідан, Л. Дем’янівська, С. Кіраль / [за ред. О. Гнідан]. – К. : Вища шк., 2002. – 450 с.
4. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Femina, 1995. – 686 с.
5. Ісіченко І. Історія української літератури: епоха бароко (XVII – XVIII ст.) : [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / І. Ісіченко, архиеп. – Львів : Святогорець, 2011. – 568 с.
6. Історія української літератури кінця XIX – початку XX ст. : [підручник] / [за ред. Н. Жук, В. Лесина]. – 3-є вид. доповн. і переробл. – К. : Вища шк., 1989. – 439 с.

7. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини ХІХ століття / [за ред. О. Галича]. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 390 с.
8. Історія української літератури ХІХ століття : У 2-х кн. / [за ред. М. Жулинського]. – Кн. 1 – К. : Либідь, 2005 – 656 с.; Кн. 2. – К. : Либідь, 2005. – 710 с.
9. Історія української літератури ХІХ століття : У 3-х кн. / [за ред. М. Яценка; авт.-упоряд.: М. Яценко, О. Гончар, Б. Деркач]. – Кн. 1. Перші десятиріччя ХІХ ст. – К. : Либідь, 1995. – 366 с.; Кн. 2 : 40-ві – 60-ті роки. – К. : Либідь, 1996. – 384 с.; Кн. 3 : 70 – 90-ті роки. – К. : Либідь, 1997. – 432 с.
10. Історія української літератури ХХ століття / [за ред. В. Дончика. – К. : Либідь, 1998. – Том 1. – 462 с.; Том 2. – 453 с.
11. Історія української літератури : Перші десятиріччя ХІХ ст. / [за ред. П. Хропка. – К. : Либідь, 1992. – 510 с.
12. Історія української літератури : У 12-ти т. : Т. І. – К. : Наук. думка, 2014. – 840 с.; Т. ІІ. – К. : Наукова думка, 2014. – 840 с.; Т. ІІІ. – К. : Наук. думка, 2016. – 752 с.; Т. ІV. – К. : Наук. думка, 2014. – 782 с.
13. Ковалів Ю. Історія української літератури : кінець ХІХ – поч. ХХ ст. / Ю. Ковалів. – К. : Академія, 2013. – Т. 1. – 512 с.; Т. 2. – 624 с.
14. Кононенко П. Українська література : Проблеми розвитку : [навч. посіб.] / П. Кононенко. – К. : Либідь, 1994. – 336 с.
15. Марко В. Аналіз художнього твору : [навч. посіб.] / В. Марко. – К. : Академвидав, 2015. – 2-ге вид., випр. – 256 с.
16. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Освіта, 1998. – 400 с.
17. Тарнашинська Л. Сюжет доби : дискурс шістдесятництва в українській літературі ХХ століття / Л. Тарнашинська. – К. : Академперіодика, 2013. – 678 с.
18. Українська література у портретах і довідках : Давня література – література ХІХ ст. : [довідник] / [ред. кол.: С. Денисюк та ін. – К. : Либідь, 2000. – 358 с.
19. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – Тернопіль : Феміна, 1994. – 480 с.
20. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література ХVІ – ХVІІІ століть / В. Шевчук : У 2 кн. : Кн. 1 : Ренесанс. Раннє бароко. – К. : Либідь, 2004. – 400 с.; Кн. 2 : Розвинене бароко. Пізнє бароко. – К. : Либідь, 2005. – 728 с.

Зарубіжна література

1. Антична література. Хрестоматія. Давньогрецька поезія в українських перекладах і переспівах / Упоряд. В.П. Маслюк. – К.: ІСДО, 1994.–276 с.
2. Давньоримська поезія в українських перекладах і переспівах. Хрестоматія / Укл. В. Маслюк – Львів: Світ, 2000.– 328 с.
3. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
4. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХVІІІ ст. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 296 с.
5. Давиденко Г.Й., Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч.. ХХ ст. / Г.Й Давиденко, О.М. Чайка . – К. : ЦНЛ, 2009. – 400 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
7. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
8. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посібник. – К. : Академія, 2010. – 496 с.
9. Кун М. А. Легенди та міфи стародавньої Греції. – К.: Академвидав, 2007. – 448 с.

10. Ернст Роберт Курціус. Європейська література і латинське середньовіччя. – Львів:Літопис, 2007. – 752 с.
11. Качуровський І. Генерика і архітектоніка.– Кн.І.: Література європейського середньовіччя. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – 356 с.
12. Кондзюлка В. Історія середньовічної філософії. – Львів: Світ,2001.– 320 с.
13. Крижанівська О., Крижанівський О. Історія Середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя. Курс лекцій. – К.:Либідь, 2004. – 368 с.
14. Мислителі німецького романтизм (зб. текстів). – Ів.-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. – 246 с.
15. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник. – К. : Заповіт, 1997. – 464 с.
16. Література західноєвропейського Середньовіччя / За заг. ред. Н.О. Висоцької. Навч. посіб.– Вінниця: Нова книга, 2005. – 464 с.
17. Пашенко В.І, Пашенко Н.І. Антична література.-К. :Либідь, 2001.- 718с.
18. Підлісна Г.Н. Антична література. – К.: Вища школа,1992. – 255 с.
19. Словник античної міфології / Укл. І. Козовик, О. Пономарів.- К.:Наук. думка,1989 .– 240 с.
20. Пригодій С., Горенко О. Американський романтизм. Полікритика.– К.:Либідь,2006.– 440 с.
21. Шалагінов Б. Романтичний словник: До історії понять і термінів раннього німецького романтизму. - К.: Видавничо-поліграфічний центр НаУКМА, 2010. - 136 с.
22. Тронський І.М. Історія античної літератури. - К.: Рад. школа,1954.- 583 с.
23. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження /За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – 476 с.

Практичний курс німецької мови

1. Гінка Б.І. Лексикологія німецької мови. Лекції та семінари: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга, 2010. – 416с.
2. Задорожна І.П. Короткий курс теорії стилістики: Навчальний посібник / М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, - Чернівці : Рута, 2004. - 34 с.
3. Левицький В.В., Огуй О.Д., Кійко С.В. та Кійко Ю.Є. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу: Основи науково-дослідницької роботи студентів з лексикології. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2000. –164 с.
4. Левицький В.В. Лексикологія німецької мови: Посібник. – Вінниця: Нова книга, 2014. – 329с.
5. Лященко Т.С. Функціональна стилістика німецької мови [Text] = Funktionalstilistik der Deutschen Sprache : навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т. ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. - 110 с.
6. Потапова Ж.Є. Лексикологія німецької мови : навч. посіб. для студентів ф-ту «Референт-перекладач» / Нар. укр. акад. – Вид. доп. та переробл. – Харків : Вид-во НУА, 2015. – 96 с.
7. Тимченко Є.П. Дієслівні фразеологізми лексико-семантичного поля „обман” у сучасній німецькій та українській мовах // Мова і культура. Вип. 5. – Т. 3/2. – К.: Вид. дім. Дмитра Бураго, 2002. – С.25-31.
8. Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 128с.
9. Althaus H.P., Henne H., Wiegand H.E. (Hgs). Lexikon der germanistischen Linguistik. – 2.vollst.neu bearb. u.erw. Aufl. – Tübingen: Niemeyer, 1980. – 870 S.
10. Baldinger K. Die Semasiologie: Versuch eines Überblickes. – Berlin: Akademie-Verlag, 1957. – 40 S.
11. Brekle H.H. Semantik. Eine Einführung in die sprachwissenschaftliche Bedeutungslehre. – München: Fink, 1972. – 144 S.
12. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. – 2.Aufl. – Stuttgart:Kröner,1990. – 904 S.

13. Ernst P. Einführung in die germanistische Sprachwissenschaft: Skriptum. – Wien: Halosar, 1990. – 200 S.
14. Elsen H. Neologismen in der Jugendsprache // Muttersprache, 2002. – H.2.- S.102
15. Fandrych Ch., Tallowitz U. Klipp und Klar. Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch. – Stuttgart: Klett, 2002. – 215 S.
16. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. - Tübingen: Niemeyer, 1982. – 96 S.
17. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. 2.Aufl. – Frankfurt am Main; Berlin; Bern; New York; Paris; Wien: Lang, 1996. – 420 S.
18. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. – Frankfurt/M., 1993. – 435 S.
19. N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. – Луцьк, 2009.- 240 с.
20. Lysetska N. Funktionalstilistik . – Луцьк, 2009. – 110с.
21. Naer N. M., Stilistik der deutschen Sprache. – Москва: Высшая школа, 2006. – 176с.
22. Sowinski B. Stilistik. – Stuttgart, 1991. – 384 S.
23. Sowinski B. Stilistik: Stiltheorien und Stilanalysen. – Stuttgart: Metzler, 1999. – 280 S.
24. Spitzer L. Die Wortbildung als stilistisches Mittel. – Halle, 2010.- 112 S.

Методика навчання української мови

1. Бабич Н. Д. Лінгво-психологічні основи навчання і вивчення мови. – Чернівці: Рута, 2000. – 176 с.
2. Валентій В.Л. Мовний аналіз як метод навчання в школі // УМЛШ. – 1996. - № 3. – С. 40 – 43.
3. Донченко Т.К. Мовленнєвий розвиток учнів у процесі навчання української мови в основній школі: навчально-методичний посібник для вчителів і студентів / Т. К. Донченко. — К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. — 694 с.
4. Донченко Т. К. Організація навчальної діяльності учнів на уроках рідної мови. – К., 1995. – 235 с.
5. Зубрицька М., Мельник Л. Методика навчання української мови: практикум. Частина I. 2-е видання, виправлене і доповнене. – Дрогобич: Коло, 2015. – 76 с.
6. Каніщенко А. П. Навчаємо дітей образного зв'язного мовлення. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 204 с.
7. Кочан І. М. Контрольні завдання з методики викладання української мови (для студентів філологічного факультету заочної форми навчання). – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 59 с.
8. Кочан І.М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / Н. М. Захлюпана, І. М. Кочан; Видав. центр Львівського ун-ту (вид. друге, доповнене і перероблене). – Л., 2005. – 340 с.
9. Кучерук О. Дидактичні технології комунікативного розвитку школярів / О. Кучерук // Дивослово. – 2009. – № 10. – С. 17 - 21.
10. Мацько Л. Сучасні підходи до створення підручників з української мови: місце лінгвостилістики / Л. Мацько // Дивослово. – 1999. – № 8. – С. 39 - 41.
11. Мельник Л., Зубрицька М.. Методика навчання української мови: практикум. Частина II. – 2-е видання, виправлене і доповнене. – Дрогобич: Коло, 2016. – 70 с.
12. Наумчук М.М., Лушпинська Л.П. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови: навчально-методичний посібник / М.М. Наумчук, Л.П. Лушпинська. – Тернопіль: Астон, 2003. – 231 с.
13. Плиско К.М. Принципи, методи і форми навчання української мови. – Х., 1995. – 240 с.
14. Плиско К. Теорія і методика навчання української мови в середній школі / Катерина Плиско. – Харків : ХДПУ, 2001. – 115 с.
15. Симоненко Т. Нові форми проведення уроків з мови // Дивослово. – 1998. - № 5. – С. 23 – 28.

16. Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Концепція підручника рідної мови / Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова // Українська мова і література в шк. – 2001. № 3. – С. 5 – 7.
17. Скуратівський Л. Концепція мовної освіти 12-річної школи (українська мова) // Укр. мова і літ. школі. – 2001. - № 2. – С. 4 – 10.
18. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К.: Вища шк., 1994. – 670 с.
19. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М.І. Пентилюк – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.
20. Стилїстика української мови / За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
21. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2006. – 192 с.

Інтернет ресурси:

1. Відкритий урок: розробки, технології, досвід (http://osvita.ua/publishing/open_lesson)
2. Навчальні програми для загальноосвітніх шкіл. Рівень стандарту (<https://osvita.ua/school/program/list/20/>)
3. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи (наказ МОН України від 07.06. 2017 № 804) (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>)

Методика навчання української літератури

1. Башманівська Л., Білоус Н. Практичний курс методики літератури : навчальний посібник / Л. Башманівська, Н. Білоус. – Житомир, 2010. – 143 с.
2. Башманівська Л., Білоус Н. Практикум з методики викладання української літератури : навчальний посібник / Л. Башманівська, Н. Білоус. – К. : Слово, 2013. – 143 с.
3. Бондаренко Ю. Методика шкільного вивчення української літератури на засадах ідеаційно-концептуального підходу : теорія і практикум : навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / Ю. Бондаренко. – Ніжин : Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя, 2012. – 199 с.
4. Гулевич Л. Методика навчання української літератури. Практикум : навчально-методичний посібник / Л. Гулевич. – Дрогобич, 2014. – 148 с.
5. Демчук О. Життєпис письменника : конспекти нестандартних уроків / О. Демчук. – К. : Педагогічна преса, 2002. – 192 с., іл.
6. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2014. – 351 с.
7. Івахненко Т. Методичні шляхи, форми і прийоми вивчення драматичного твору // Українська література в загальноосвітній школі / Т. Івахненко. – 2005. – № 3. – С. 5-9.
8. Лісовський А., Пультер С. Методика викладання української літератури в середній школі : курс лекцій для студентів-філологів / А. Лісовський, С. Пультер. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. – 143 с.
9. Микитюк В. Практикум з методики викладання української літератури : навчальний посібник / В. Микитюк. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – 185 с.
10. Методика викладання літератури. Термінологічний словник / за ред. проф. А. Ситченка. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 132 с.
11. Наукові основи методики української літератури : навчально-методичний посібник / редактор і упорядник Н. Волошина. – К. : Ленвіт, 2002. – 344 с.
12. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / Є. Пасічник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.

13. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ : Навчально-методичний посібник / Л. Пархета. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – 199 с.
14. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : Вид-во А.С.К., 2013. – 192 с.
15. Присяжнюк С. Інтерактивні форми роботи на заняттях з української літератури / С. Присяжнюк // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2011. – № 9. – С. 52-56.
16. Радзих С. Вивчення фольклору на уроках української літератури / С. Радзих. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 127 с.
17. Радзих С., Городецька Г. Позакласні заходи з української словесності / С. Радзих, Г. Городецька. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 64 с.
18. Савчук Н. Навчальна гра на уроці літератури / Н. Савчук. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
19. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах / А. Ситченко. – К. : Ленвіт, 2011. – 291 с.
20. Степанишин Б. Давня українська література в школі / Б. Степанишин. – К. : Либідь, 2000. – 504 с.
21. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Токмань. – К. : Видавничий центр «Академія», 2012. – 308 с.
22. Фасоля А. Компетентісно зорієнтоване навчання на уроках літератури : проблеми становлення / А. Фасоля // Дивослово. – 2012. – № 10. – С. 2 – 6.

Методика навчання зарубіжної літератури

1. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: Монографія. – К., 2003. – 380 с.
2. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. – Черкаси: Брама, вид. Вовчок О.Ю., 2003. – 29 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. – К.: Ленвіт, 2000. – 184 с.
5. Ковбасенко Ю.І. Викладання зарубіжної літератури в умовах профільного навчання // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – №3. – С.23 – 27.
6. Ковбасенко Ю.І. Мистецтво аналізу й інтерпретації художнього тексту // Зарубіжна література в навчальних закладах – 2003. – №6. – С.2 – 10.
7. Ковбасенко Ю.І. Слово на захист слова: Соціокультурні функції художньої літератури та літературної освіти в Україні // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. – №1. – С.53 – 58.
8. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №2.
9. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : Навчальний посібник. – К.: Освіта України, 2009. – 464 с.
10. Кобрій О.М., Чепіль М.М. Методика позаурочної діяльності: Посібник для студентів пед.закладів. – Дрогобич: Відродження, 1990. – 150 с.
11. Кудряшов Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
12. Куцевол О.М. Зарубіжна література. 9 клас. Розгорнуте планування уроків за програмою 2001 р. – К.: Ленвіт, 2002. – 144 с.
13. Мацевко-Бекерська Л. Методика світової літератури: навчально-методичний посібник / Лідія Мацевко-Бекерська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 320 с.
14. Мірошниченко Л. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах. – К.: Вища школа. – 2007. – 415с.

15. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За ред. Н.Й.Волошиної. – К.: Ленвіт, – 2002. – 344 с.
16. Ніколенко О.М., Куцевол О.М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Посібник для вчителя – К.: Академія, 2003. – 288 с.
17. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; За заг.ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 255 с.
18. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах України. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.
19. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. – К.: Ленвіт, 2004. – 304 с.
20. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція, К.: Міленіум, 2002. – 320 с.
21. Штейнбук Ф. Методика викладання зарубіжної літератури. – К.: Кондор. – 2007. – 316 с.

Методика навчання німецької мови

1. Гоцинець І.Л. Шкільний курсу німецької мови та методики її викладання (курс лекцій). – Дрогобич, 2015. – 97с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання/ [пер. з англ. О.М.Шерстюк]; наук. ред. укр. вид-ня С.Ю. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003. - 273 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е та ін./ за загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. - К. : Ленвіт, 2013. - 590с.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін../ під ред. С.Ю. Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2011. - 344 с.
5. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу/ С.Ю.Ніколаєва// Іноземні мови. – 2010. - №2. – С.11-17.
6. Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование. Концепция развития индивидуальности в диалоге культур. - Липецк: ЛГПИ - РЦИО, 2000. - 204 с.
7. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 238с.
8. Ханіна О.М. Проблема тестування в сучасній методиці викладання іноземної мови // Іноземні мови. - 2004. - № 1. - С.21.
9. Чалій Г.С., Палій О.А. та інші. Методика навчання іноземної мови у загальноосвітніх закладах. – К. 2010. – 313с.
10. Шевців Г.М. Didaktik des Deutschunterrichts: Підручник. – Дрогобич, 2003. - 329с.
11. Kleinschroth Robert. Sprachen lernen. Der Schlüssel zur richtigen Technik. – Hamburg, 2000 -272S.
12. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: [Навч. посіб.] / Ф.С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
13. Гоцинець І.Л. Короткий тлумачний словник термінів з «Шкільного курсу німецької мови та методики її викладання». – Дрогобич, 2013. – 88с. 15
14. Гоцинець І.Л. Шкільний курс німецької мови та методика її викладання: практичні завдання та тести. – Дрогобич, 2012. – 64с.
15. Гоцинець І.Л. Шкільний курс німецької мови та методика її викладання (матеріали для самостійної роботи). – Дрогобич, 2017. – 120с.
16. Зимняя И.А. Педагогическая психология: [учебник для вузов] / Ирина Алексеевна Зимняя. - М.: Логос, 2001. - 384 с.

17. Клименко Л. О. Зовнішнє тестування навчальних досягнень учнів. - К.: Плеяда, 2008.- 128 с.
18. Кузьменко Ю.В. Вправи для формування лексичних навичок // Бібліотека журналу "Іноземні мови". – 2003. – № 4. – С. 21-25.
19. Лозова О.М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови: Навчально-методичний посібник.- К., 2010 – 143с.
20. 21. Носаченко І. Системний підхід до використання рольових ігор у навчанні// Неперервна професійна освіта: Теорія і практика.–2002. – №2. – С.107 – 111.
21. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 5. – С.37-39.
22. Huneke H.-W., Steinig W. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung. 2., überarbeitete und erweiterte Auflage. – Berlin, 2000.